

Miina Pärn

Mis hinnaga rajada Tallinna uus kontserdimaja?

Algas lk 6.

Kas peate reaalseks, et Skånele võiks kunagi kerkida kontserdimaja?

Koroljova: Küsimusele, kas see on ainus õige koht, ma oma töös vastust ei otsinud. Algusest peale oli minu fookuses see konkreetne asukoht ja spetsiifiline funktsioon. Põhimõtteliselt võib ette kujutada, et see oleks võimalik. Mitte isegi stiilis „kõik on võimalik“, vaid see on arvestatav lahendus, aga ma kindlasti ei hakka ütleva, et see sinna tuleb. Laiem asukohtade analüüs jäi minu tööst välja, kõike ühe magistratööga teha ei saa. Võib-olla on see mereäärne piirkond tõesti mõeldav, aga siin on kaks küsimust, mille tõstas Mart Kalm Estonia juurdeehitisest rääkides: kas hakkame kahetsema, kui viime olulised

Katarina Koroljova ja Andro Mänd

2 × Piia Rüber

kultuuriobjektid kesklinnast eemale, ja kas kõik peab jääma kesklinna?³

Nurk: On tervitatav, et mängitakse seliseid mõttemänge, mis ühe variandina kunagi Skåne bastionile võiks tulla. Oleme näinud kolme varianti: Ignar Fjuki oma, arhitektuuribüroo Molumba eskiis ja nüüd see magistratöö. Need kõik on Ignar Fjuki enda või siis tema initsieeritud või algatatud tööd ja põhiosas on nad küllaltki sarnased. Muinsuskaitse seisukohast on nende kasutegur või hüve see, et ilmselt on alusena kasutatud asjast huvitatud muusikaorganisatsioonide tehtud mahulisi arvestusi. Tööde põhjal saame umbkaudse ettekujutuse hoone mahust, olenemata konkreetsest arhitektuursest lahendusest. Näanssides need tööpoolest erinevad. Aga kõik need tööd näitavad, et kontserdimaja maht on selle ajaloolise kaitseehitisega kõrvutatult niivõrd kolossaalne, et see tähendaks ehituse jaoks poole bastioni tühjaks kaevamist, olgugi et sellele hoonetele võib hiljem väliselt tagasi anda bastioni kaju.

Kõik nähtud variandid sisaldavad mõningaid ühiseid kaheldavaid lahendusi. Praeguse Rannamäe tee kohale on ette nähtud suur maa-alune tunnel, kust pääseb ühtlasi maa-alusesse parklasse, mis on kavandatud bastioni alla. Selline tunnel koos nende bastioni ja vanalinna vahele jäävate sisse- ja väljasõitudega, mis ei ole ju teab mis esteetilised, ei ole kõige parem idee. Mõte paigutada parkimisvõimalus bastioni sisse suurendab märkimisväärselt väljakaeve mahtu. Kõlab ka ebaloogiliselt rajada parkla mää sisse ja siis hiljem mägi sinna peale uuesti tagasi panna. Maa-aluse parkla jaoks oleks mõistlikum variant, mida on ka varem välja pakutud, teha see vajadusel Põhja puistee poole bastioni ees paikneva vallikraavi alale.

Mänd: Mul on väga hea meel, et nii arhitektuuribüroo Molumba, Ignar Fjuki kui ka Katarina Koroljova on selle teemaga tõesti tegelenud. Üle paarikümne aasta on bastionaalvöönd olnud puutumatu. See on südalinna, me läbime seda pidevalt, aga keegi pole seda mõtestanud.

Mul on ainult hea meel, et lõpuks on hakatud sellest rääkima. Kas selle peab konserveerima sellisena, nagu ta on, või tuleb seda kuidagi edasi arendada – igal juhul on tegemist tänuväärse aruteluga. Kuigi tõenäoliselt jäävad need lahendused „paberarhitektuuriks“, mis sellisel kujul kunagi ei realiseeru, on see mõtisklus vajalik. Mis puudutab igasuguseid visuaale, siis see teeb mind natuke ettevaatlikuks. Võime lubada, et tuleb avalik konkurss, aga meedia ja ühiskond hakkavad analüüsima visuaale, mis algul on välja käidud. Tartu südalinna kultuurikeskuse ümber toimuv on ideaalne näide. Vana visuaali tambitakse siia. Igasugu visuaalide näitamise suhtes oleksin väga ettevaatlik: need hakkavad oma elu elama ja võivad algatustele hoopis kahju teha.

Kuidas peaks sel juhul toimuma ühiskondlik debatt, kui mingisuguseid visuaale ega mahueskiise näha anda ei tohi, sest need hakkavad elama oma elu? Pärast on see hoone meie ees püsti ja vaatepilt tabab meid siis esimest korda. See ei ole ju ka hea viis neid asju ajada?

Mänd: Kõik peab algama tellija lähteülesandest. Tellija peab kõigepealt väga põhjalikult läbi mõtlema, mida tal vaja on. Arhitektide liit korraldab või kooskõlastab aastas umbes 30 avalikku arhitektuurivõistlust. Me teame täpselt, milised on tulemused juhul, kui tellija pole põhjalikult läbi mõelnud, mida tal konkreetselt vaja on. Tihti on soovid suuremad kui majanduslikud võimalused. See on sage probleem, et tullakse suurte ideedega, mida pole võimalik ellu viia. Eeltöö tuleks teha hästi põhjalikult. Veel enne kui need asjad avalikkuse ette jõuavad, tuleb oma majas kõik läbi mõelda. Järgmisena tuleb väga põhjalikult suhelda ametkondadega. Muinsuskaitse on Tallinna vanalinnas ja kesklinna piirkonnas üks kõige suuremaid mõjutajaid.

Ignar Fjuk,

arhitekt, endine Tallinna linnaplaneerimise ameti juhataja

Kas ja miks pidasite Skåne bastioni kontserdimaja jaoks paljutöötavaks paigaks?

Skåne on tohutu potentsiaaliga imeiline koht, mis praegu on maha jäetud. See on nagu mingisugune mittekoht, mitteruum, mittelinn. Eesmärk peaks olema luua sinna avalik ruum, ja nii palju kui mina tean, on Skånega tegeletud vähemalt viis kuni seitse aastat. Mina jätkasin seda tegevust. Millalgi aastate eest juhendasin TTÜ arhitektuuri ja urbanistika akadeemias Kärt Milsaare diplomitööd, kus ta kavandas sinna riigigümnaasiumi Collegium Estonicum. Aasta tagasi hakkasime koos Jaak-Adam Looverega linna poolt

arendama mõtet, et sinna võiks rajada uue kontserdimaja.

Kuivõrd Skåne bastion on nii linna kui ka muinsuskaitse aspektist ääretult tundlik ja vastutusrikas asukoht, ei olnudki eesmärk saada konkreetset arhitektuurilahendust. Kõik tööd tehti selle nimel, et jõuda kokkuleppele piirkonna liikluslahenduses ja koostada arhitektuurialoolised eritingimused, mille alusel saaks korraldada rahvusvahelise arhitektuurivõistluse. Tõdesime selle eeltöö käigus, et sellises suures mahus kontserdimaja, nagu esmalt sooviti rajada Harjuorgu, ei ole Skånele võimalik teha. Koostasime ka ühe skeemi, kus paigutasime kontserdimaja nõnda, et kahjustada võimalikult vähe nii arheoloogilist pärandit kui ka praegust kõrghaljastust. Arheoloogiliselt on eelistatum see koht, kus asub 1930ndate

lõpus rajatud maa-alune varjend. Eesmärk ei ole aga olnud jõuda konkreetse arhitektuurilahenduseni, vaid teha kõik vajalikud eeltööd, et korraldada rahvusvaheline arhitektuurikonkurss.

Miks Molumba arhitektuuribüroo lahendus 10. mail enne muinsuskaitse eksperdikomisjonide ette jõudmist viimasel hetkel enne istungi algust tagasi võeti?

Enne seda toimus Tallinna muinsuskaitsekomisjoni laiendatud koosolek, kus domineeris arheoloogilise pärandi kaitsest tulenevalt arusaam, et too lahendus ei saa kuidagi sobida, sest see eeldab kogu Skåne bastioni lahtikaevamist ja teisaldamist. Seetõttu peeti õigeks, et paikonna arengut ei seotaks muinsuskaitse aspektist sedavõrd radikaalse lahendusega ega esitataks eksperdikomisjonile

Kommentaari

lahendust, mis võinuks eelnevat häälestatust silmas pidades blokeerida üldse igasuguse Skånega seotud arengu, eriti kuna linna muinsuskaitsekomisjoni koosolekul osalesid ka riigi muinsuskaitseameti esindajad.

Kuhu võiks sel juhul rajada uue kontserdimaja?

Seoses linnahalliga võiks kaaluda kunagise jäähalli mahus kontserdisaali ehitamist. Muinsuskaitse eritingimuste järgi on võimalik see osa lammutada. Samuti võiks kontserdimaja asukohana kaaluda Admiraliteedi basseini kirdepooles osas asuvat kinnistut. Kuid üks on kindel: kontserdimaja peab asuma linna aktiivses keskosas.

MIINA PÄRN